

ŠALIES MOKINIŲ KONKURSO „LIETUVA IR AŠ“ DALYVIO ANKETA

Atviruko konkursas	☐	Esė konkursas	☐	Rašinio konkursas	☒
--------------------	--------------------------	---------------	--------------------------	-------------------	-------------------------------------

(Pažymėkite, kuriame konkurse dalyvaujate)

Darbo pavadinimas

Dalyvio vardas, pavardė	Indrė Čibulskaitė
Klasė	9a
Tikslus mokyklos pavadinimas	Aljtaus Mokyklės pagrindinė mokykla
Mokyklos adresas	Kaštonų 3 Aljtaus
Mokyklos telefonas, el. pašto adresas	
Vadovavusio darbui mokytojo vardas, pavardė	Genė Malškevičienė
Mokytojo telefono nr., el. pašto adresas	

Atmintis nežino senatvės

(J.Marcinkevičius)

Kalbant apie sausio 13-osios įvykius, reikia pripažinti, kad sovietų sąjunga labai bijojo paleisti Lietuvą iš savo tvirtų ir galingų rankų, nes lietuvių ryžtas brendo kelerius metus. Sąjūdžio suvažiavimas įrodė, kad tauta žengia į Nepriklausomybę. Baltijos kelias visam pasauliui skelbė, kad mes esame! Pagaliau 1990 metais paskelbta, kad Lietuvos valstybė YRA.

Galingai sąjungai tas nepatiko, nusprendė iškelti kumštą dainuojančiai, taikiai tautai. 1991-ųjų sausio 13-osios įvykiai buvo paskutinis kantrybės lašas, kiek gali svetimšalių batai trypti mūsų tautą, lietuvišką žodį, papročius? Visas pasaulis reagavo į sausio įvykius, reiškė savo solidarumą, pasipiktinę siuntė protesto telegramas. Deja, kraujas vis vien buvo pralietas, žuvo daug žmonių... Jų atminimas liko krauju įrašytas istorijos puslapiuose.

Apie sausio 13-osios įvykius nuoširdžiai papasakoti sutiko mano senelė, Teresė Kuzienė iš Alytaus, kuri viską matė televizoriaus ekrane, tada ši moteris buvo jauna, turėjo vaikų, neseniai pradėjusių gyventi savarankiškai... Štai ką ji man mena:

„21.00 val. kaimynai pabeldė į duris ir su nerimu akyse prašė įsijungti televizorių. Įsijungusi supratau, kad Lietuvą puola rusai! Pradžioje viskas atrodė keistai, lyg žiūrint klaikų filmą. Visur buvo pilna kareivių ir tankų, televizijos bokšto teritorijoje matėsi vadovaujantys žmonės. Iš baimės ir klaikaus letargo atsibudau tik tada, kai išgirdau diktorės E. Bučelytės balsą, skelbiantį, kad kareiviai jau įsiveržė į televizijos studiją ir ją niokoja. Iš karto po to vaizdas televizoriuje dingo, girdėjau tik besikeikiančių rusų kareivių balsus ir šaudymą.

Žiūrėdama jaučiausi labai blogai, byrėjo ašaros, krėtė drebulys, jaudinausi dėl savo vaikų, kamavo įkyrios mintys apie ateitį. Kai Vilniuje televizijos bokštą užėmė, balsas televizoriaus ekrane pasigirdo jau iš Kauno, mus bandė raminti, nors diktoriaus žodžiuose buvo girdėti gilus skausmas.

Kai vėl ėmė rodyti, kas vyksta prie televizijos bokšto, baimė ir nerimas vėl sukaustė. Buvo sunku patikėti, kad taikos metu tankai negailestingai traukė žmones, daužė šautuvų buožėmis, girdisi ir šūviai. Išsigandusi minia ima trauktis. Greitosios medicinos pagalbos darbuotojai prašo kareivių leisti išnešti sužeistuosius ir jau mirusius. Baisu ir gaudu buvo žiūrėti į ten esančius žmones, klausytis sužeistųjų aimanų.

Giliai sukręsta įvykių, 7.00 val. ryto išėjau į darbą. Nors buvo sekmadienis, ne darbo diena, bet maisto prekių parduotuvės dirbo. Visi tik ir kalbėjo apie nakties įvykius. Žmonės buvo tylūs, susimąstę. Juk niekas nežinojo, kaip viskas baigsis, nors širdyse visi tikėjo: MES BŪSIME! O nusikaltėliams nuosprendį pateiks laikas, mūsų tautos tvirtumas.“ – Tokia yra T.Kuzienės istorija apie sausio 13-osios įvykius.

Pabaigoje Teresė pasakė labai prasmingus žodžius: „Lenkėmės ir lenksimės vardan aukštų idealų“.

O aš smerkiu tuos, kurie kitų laisvę ginklu atima. Rusija didelė, o mūsų šalis-tarsi gintaro lašas. Nejaugi didelei šaliai bus nesaugu be trijų milijonų tautos? Kodėl svetimi nori mūsų šalies?

Švęsdami Nepriklausomybės akto atkūrimo 20-metį, neturėtume pamiršti žmonių, vykusių į Vilnių ginti Lietuvos. Jų istorijos yra ypač vertingos, todėl pakalbinau dar vieną žmogų, gerai menantį sausio 13-osios naktį. Tai Alytaus Vidzgirio pagrindinėje mokykloje dirbanti istorijos mokytoja metodininkė V. Manerskienė, kuri nuolat mokiniams primena, kokia didelė yra laisvės kaina. Štai ką ji papasakojo ir man:

„Įvykiai prasidėjo ne sausio 13 dieną, o sausio 9-ąją. Tada buvo organizuojami budėjimai prie parlamento, televizijos bokšto, vyriausybės ir prie radijo bei televizijos komiteto. Budėjimai labai gerai organizuoti, tad kiekvienam miestui buvo paskirta, kada ir kur budėti. Iš Alytaus sausio 12-ąją dieną išvažiavo labai daug autobusų, viename iš jų buvau ir aš. Mus nuvežė prie televizijos bokšto, nors, tiesą sakant, visi labai norėjome vykti prie parlamento, deja, ten jau buvo prisirinkę labai daug žmonių. Budėdami vis girdėdavome, kad rusai jau netoli, bet niekas net nesiruošė iš baimės bėgti slėptis. Nors širdyje šiek tiek bijojau, ryžtas baimę nugalėjo, jaučiausi stipri, išdidi, galėdama ginti savo gimtinę. Taip jautėsi ir kiti žmonės. Dar niekad nesu mačiusi tokios vienybės ir nuoširdumo. Atmosfera buvo tiesiog nepakartojama: visi dainavo, vilniečiai atėję vaišino arbata, sumuštiniais... Buvo labai daug ypatingų momentų. Kai kas nors pranešdavo, kur yra rusų tankai, žmonės iš karto sugužėdavo į aikštę, bet ne iš jos. Man atrodė, jog darau kažką nepakartojamo, o momentais maniau, kad elgiuosi kvailai - juk mes beginkliai. Tos akimirkos padėjo suprasti, kad tai ir yra tikrasis patriotizmas, garbė kovoti už tėvynę. Vadovėliuose apie tai nerašoma, čia gyvenimas, ir tau lieka tik akimirka, kai privalai pasirinkti.

Grupelė, su kuria atvažiavau, budėjo kiek galėjo, deja, mus pakeitė Kėdainių ir Marijampolės miestų žmonės, tad reikėjo grįžti į Alytų. Tik grįžusi namo, per televizorių išgirdau E.Bučelytės balsą, pranešantį, kad kareiviai jau veržiasi į televizijos bokštą.

Tada iš karto nuvykau į Alytaus miesto centrą, kur buvo organizuotas mitingas, žmonės būriavosi prie svarbiausių objektų. Į namus negrižau, nors šeima laukė, 6.00 val. ryte autobusu vėl išvykau į Vilnių. Šį kartą atvažiavau prie parlamento. Žmonių buvo labai daug, bet praeiti dar buvo galima. Vyrai statė barikadas, nors visi supratome, jog prieš tankus jos nepadės, tačiau visiems norėjosi kažką veikti, kažką imtis. Aš nuvažiavau pažiūrėti, kas vyksta prie televizijos bokšto. Bokštą saugojo eiliniai kareiviai (ne tie, kurie puolė), todėl, pasiėmusi dar tik po praėjusios nakties išleistą „Sajūdžio“ laikraštį, jiems aiškinau, kad ir Maskvoje vyksta mitingas prieš sovietų kariuomenę, kad jie nieko gero atvykę nepadarė, tik sužeidė daug žmonių. Žinoma, kareiviai stovėjo ir klausėsi akmeniniais veidais, mat tų laikraščių jiems prieš akis buvo primėtyta šimtai. Kol kalbėjau, paskui mane sekė milicininkas ir klausėsi, ar aiškinimas netaps provokacija. Greitai mane tiesiog nuvarė šalin. Pabuvusi prie televizijos bokšto, vėl atsidūriau parlamento aikštėje. Artėjo 12.⁰⁰ val., tuoj turėjo atvykti komisija, žmonių buvo dar daugiau nei prieš tai. Vaikai nuo namų stogų sekė ir pranešinėjo, ką mato. Galiausiai jie ėmė šaukti, kad jau mato penkis tankus. Aikštėje pasidarė labai tylu, išgirdus „vikšrų žlegėjimą“. Jaučiausi labai stipri, ryžtinga, mačiau, kad toks jausmas užvaldė ir kitus žmones.

Sausio 13-oji buvo sekmadienis, dieną pabuvusi Vilniuje, vakare grįžau į Alytų, nes pirmadienį - į darbą. Pasirodo, pamokų nebuvo. Ta proga grįžau į sostinę, tik šį kartą su vyru ir vaikais. Žmonės parlamento aikštėje vis dar budėjo, tiesa, jų buvo mažiau, tačiau visi vieningi: prie vienu lauzų sėdėjo ir inteligentai, ir alkoholikai, prie vieno iš jų prisėdome ir mes, kalbėjomės, ir niekam tuo metu nerūpėjo žmonių socialinė padėtis. Džiaugiuosi, kad dalyvavau kovoje už tėvynės laisvę. Jei reikėtų, kovočiau ir dabar.“ – Štai tokiais patriotiniais žodžiais savo pasakojimą užbaigė mūsų mokytoja V.Manerskienė.

Sausio 13-osios įvykiai yra labai svarbūs mūsų tautos istorijai. Priešai įsitikino, kokie žmonės gali būti vieningi ir nuoširdūs. Įrodė, kad tokia mažytė lietuvių tauta gali pasipriešinti milžiniškai sovietinei Rusijai. Mums reikėtų mokytis iš to meto žmonių patriotiškumo ir meilės tėvynei. Išmokti kovoti ir nenuleisti rankų, džiaugtis kiekviena gyvenimo minute, nesiskųsti dėl smulkmenų. Gyvenimas yra gražus, Lietuva yra nuostabi šalis, turinti skambią kalbą, graudžią lyrišką dainą – juk nuolat reikėjo ginti savo papročius, laisvę. Neužtenka apginti savo žemę (teritoriją), reikia saugoti lietuvišką žodį, papročius – to mokė M.Daukša 16a. („Kurgi, sakau, pasaulyje yra tokia tauta, tokia prasta ir niekinga, kad neturėtų šių trijų savų ir tarsi įgimtų dalykų: tėvų žemės, papročių

ir kalbos.“), to neturime pamiršti ir mes šiandien. Mūsų protėviai tiek kovose su kryžiuočiais, tiek tremtyse išsaugojo laisvės troškimą ir perdavė mums. Taigi galvodami apie teises, neužmirškime pareigų.

Aš džiaugiuosi, kad mano mokykloje yra mokytojų, galinčių liudyti „gyvąją istoriją“. To nepapasakos vadovėlių puslapiai, ką perskaičiau mokytojos V.Manerskienės akyse, savo klasės auklėtojo P.Karčiausko žvilgsnyje.

Indrė Cibulskaitė,
Alytaus Vidzgirio pagrindinė mokykla, 9a
klasė